

βερβεροκλάδι τό, Κρήτ. (Βιάνν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βερβέρα* καὶ *κλαδί*.

Εἶδος δένδρου.

βερβετσιλιά ἡ, ἀμάρτ. *βερβιτσ'λιά* Λέσβ. (Μανταμάδ.) *βουρβουτζ'λιά* Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. *βερβετσιλία*.

Βερβελλιά 1, ὁ ἰδ.

βέργα ἡ, κριν. καὶ Καππ. (Σίλ.) *βέρκα* Κύπρ. Ρόδ. Χίος (Καρδάμ. Πύργ.) *βέργα* Κύπρ.

Τὸ μεσν. οὐσ. *βέργα*, ὁ ἐκ τοῦ Λατιν. *virga*.

Α) Κυριολ. 1) Κλάδος ἰδίως λύγου, ἰτέας, ἀμπέλου καὶ ἄλλων θάμνων ἢ δένδρων κοιν.: Φρ. Ἡ δεινὰ εἶναι σὰν βέργα ἢ ἀπλῶς εἶναι βέργα (ὑψηλὴ καὶ εὐλύγιστος, ραδινὴ) σύνηθ. *Τρώγω βέργα* (δέρνομαι, συνών. φρ. *τρώγω ξύλο*) πολλαχ. *Ρίχνει βέργα* (ἐξαπλοῦται, οἶον: τοῦ πονοῦσε τ' ἀπὸ τοῦ ῥιξε βέργα ἴσαμε τὸ μάτι ἐνν. ὁ πόνος, ἢ δροσοπίλια ἀπὸ τὸ ποδάρι ρίχνει βέργα ὡς τὸ παραδάγαλο, τὸ ἐρυσίπελας ἐκ τοῦ ποδὸς ἀντανάκλῃ εἰς τὴν βουβωνικήν χώραν κττ.) Κέρκ. *Βέργα* πῆδιξι (ἐπὶ βρέφους ἀρτιγεννήτου φέροντος μελανὴν ταινίαν κατὰ τὸν λαιμὸν ἀποδομένην εἰς τὸ ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ ἔγκυος οὕσα διεσκέλισε ράβδον) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) || Παροιμ. Ὅσο 'ν' ἡ βέργα τρυφερὴ τὴν κάνεις ὅ,τι θέλεις (τὰ ἐλαττώματα διορθώνονται εὐκόλως κατὰ τὴν εὐπλαστον παιδικὴν ἡλικίαν, συνών. παροιμ. ὅσο 'ν' ἡ βίτσα δροσερὴ τὴν κάμνεις ὅ,τι θέλεις) Ζάκ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀμπελόβεργα* 1, ἔτι δὲ *βεργί* 2. β) Ἡ πρὸς φύτευσιν προοριζομένη κληματὶς Εὐβ. (Καλύβ.) Κυκλ.: Γνωμ. Τὸ *Γενάρι κόψε βέργα* καὶ *φεγγάρι μὴ γυρέψης* (κατὰ τὸν Ἰανουάριον δύνασαι καὶ μὴ πληθούσης τῆς σελήνης νὰ κόψης βέργας κλήματος πρὸς μεταφύτευσιν) Κυκλ. γ) Τὸ κλῆμα Πελοπν. (Γορτυν.)

2) Ὁ κάλαμος τοῦ ψαρεύματος δι' ἀγκίστρου Ἀμοργ.

3) Ὁ ὀβελὸς διὰ τοῦ ὁποίου καθαρίζεται ἡ κάννη τοῦ τουφεκίου Κύθν. —Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ. Πρω. Δημητρ.: *Βέργα* τοῦ τουφεκιοῦ. Συνών. *τουφεκόβεργα*.

4) Λεπτὴ ράβδος ἀπὸ τὴν θηρευτικὴν φούρκαν ἐξαρωμένη καὶ προκαλοῦσα τὴν πτώσιν τῆς παγίδος Στερελλ. (Αἰτωλ.) 5) Ράβδος τιθεμένη ἐν τῇ κατὰ μήκος ἐντομῇ τοῦ ἐμπροσθίου καὶ ὀπισθίου ἀντίου πρὸς συγκράτησιν τοῦ στήμονος Ἡπ. Μακεδ. (Σιάτ. κ.ά.): Παροιμ. Ἐπισιν ἡ βέργα καὶ οὐ ὑφαντὴς ὡς τὴν τσέργα (ἐπὶ τοῦ ἀμερίμνωος κοιμωμένου μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ἐργασίας τινὸς) Μακεδ. Συνών. *ἀναγκάρδι*, *σαγίττα*. 6) Βακτηρία Εὐβ. (Κουρ.) Κρήτ. 7) Καπνοσύριγξ (ὡς ἐκ βέργας κατασκευαζομένη) Ἡπ. Πελοπν. (Βυτίν. Οἶν.) 8) Ὁ κανὼν τοῦ στατήρος ἐπὶ τοῦ ὁποίου σημειώνονται αἱ ὀκάδες πολλαχ. Συνών. *ἀνέλλο* 3, *χέρι* τοῦ *κανταραιοῦ*.

9) Ζυγαριὰ εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τῶν ἀρτοποιῶν Ἡπ. (Πωγων.): Ἡ βέργα *μπανίζ'*, *σοῦφρονος* τὰ μπουζούρια (ἡ ζυγαριὰ τῆς ἀστυνομίας ἔρχεται, κρύψε τὰ λειψὰ ψωμιά). 10) Ξυλὴν στεφάνη οἷα βυτίου, κυνηγετικῆς ἀπόχης κττ. (ὡς κατασκευαζομένη ἀπὸ εὐλύγιστον εὐθὺν κλάδον) Πελοπν. (Λακων.) 11) Ὡς ναυτικὸς ὄρ. σιδηροῦς συνδετικὸς κρίκος ἢ μικρὰ περόνη διὰ τῆς ὁποίας ἐνοῦνται τὰ δύο μέρη γιγγλύμου σύνηθ. 12) Ὁ δακτύλιος τοῦ ἀρραβῶνος Λέρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Χίος: *Βέργα* *μαλαματένια* Χίος. Συνών. *ἀρραβῶνας* 2, *βέργα* (I) 1, *βεργέττα* 1. 13) Μέγα ἐνώτιον ἐξ ἐνὸς ἢ πλείονων χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν κρίκων Ἰκαρ. Καππ. (Σίλ.) Κάρπ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Νίσυρ. Συνών. *βέργα* (I) 2, *βεργάκι* 2. 14) Βραχιόλιον Ἰκαρ. Συνών. *βεργάκι* 3, *βραχιόλι*. 15) Ἐλασμα χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν κοσμημένον διὰ φλωρίων ἢ

ἄλλων κοσμημάτων μετὰ τὸ ὅποῖον αἱ γυναῖκες κοσμοῦν τὸ μέτωπον Σύμ.: Παροιμ. *Οἱ βέργες ἂν ἐχάθησαν, ἀκόμα τρυπες στέκουν* (ἐπὶ ἀνθρώπου καταντήσαντος πτωχοῦ, διατηροῦντος ὁμως τὴν παλαιὰν εὐγένειαν). 16) Ἐλασμα μεταλλινὸν ἢ ἐξ ἄλλης στερεᾶς οὐσίας εἰς σχῆμα ράβδου Κύθν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά. —Λεξ. Βυζ. Περίδ. Ἐλευθερουδ.: *Μὲν βέργα ἀσήμι - καλαί - μάλαμα - βουλλοκέρι*. || Φρ. *Μὲν βέργα βολύμι* (μολυβδοκόνδυλον) Ἀπύρανθ. || Ἄσμ.

Νά *ἡ χα* *δυὸ βέργες μάλαμα* *τσαὶ τέσσερες ἀσήμι*

ὡς τὴν ἐκκλησίᾳ ποῦ στέτσεσαι νὰ σοῦ ἡκανα στασίδι

Κύθν. 17) Τὸ στήριγμα τοῦ τροχοῦ τοῦ ροδανιοῦ Σίφν.

18) Ἡ κυλινδρική δοκὸς ἢ στηριζούσα τὴν στέγην τῶν καλυβῶν Λυκ. (Λιβύσσ.) 19) Δοκὸς χρησιμεύουσα ὡς πρόσχειρος γέφυρα ποταμοῦ Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βυτίν. Παπτούλ.) Συνών. *βεργιά*. 20) Τὸ διὰ τοῦ ἐπανωλίθου τοῦ ἐλαιοπιεστηρίου διερχόμενον ξύλον ἐκ τοῦ ἄκρου τοῦ ὁποίου προδένεται ὁ ἵππος ἢ ὁ ἡμίονος, ὁ ὁποῖος περιστρεφόμενος κινεῖ τὸ πιεστήριον Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Λακων. Μεσσ.): Φρ. *Λάδι τῆς βέργας* (ἐλαίον ἐλαιοτριβείου καὶ οὐχὶ τῆς μηχανῆς) 21) Ξύλον συνδέον δύο τμήματα τοῦ ἀρότρου Μακεδ.

Β) Μεταφ. 1) Τὸ ἀνδρικὸν αἰδοῖον Κεφαλλ. Ἡ σημ. ἤδη μεσν. Πβ. Περί γέροντ. 42 (ἐκδ. Wagner σ. 107) «πῶς ἐδυνήθη καὶ ἔκοψεν ἡ μαραμένη βέργα | τῆς παρθενίας τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνοστιμάδα». 2) Ὁ ἐπιμήκης σωρὸς τοῦ σίτου ὁ σχηματιζόμενος ἐν τῷ ἀλωνίῳ μετὰ τὸ λίκνισμα Θεσσ. (Ἀλμυρ.) Κύπρ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πελοπν. (Μάν.) Στερελλ. (Γαρδικ.): Ἡ βέργα τ' ἀλωνιοῦ Μάν. *Βέργα* τοῦ σταριοῦ Χαλκιδ. Πβ. *βεργί* 15. 3) Τοῖχος διαχωρίζων ἀγρούς Πελοπν. (Λακων.) 4) Τοῖχος ἔχων πολεμίστρας ὀπισθεν τοῦ ὁποίου κρυπτόμενοι μάχονται, προμαχῶν Ἀθῆν. Πελοπν. (Λακων.) 5) Τοῖχος φρουρίου Μακρυγ. Ἀπομν. 2,157: *Ὅλη νύχτα δυναμώναμε τὴ βέργα*.

6) Τὸ μεταξὺ δύο τοίχων διάστημα ἀμπέλου καὶ ἐντεῦθεν ἐκτασις ἀμπέλου ἰσοδυναμοῦσα πρὸς ἡμισυ περιτοῦ στρέμμα Θεσσ. (Νευρόπ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Βέργα* Πελοπν. (Λακων.) *Βέργες* Πελοπν. (Δημητσάν. Λακων.)

βεργάδι τό, Πελοπν. (Ἀργολ. Ἡλ. Λεβέτσ. Οἶν. Τριφυλ. Φιγάλ.) Τσακων. —Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Πρω. Δημητρ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Ἐριφος.

βεργαδωτὸς ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπίθ. *βεργάδος* καὶ τῆς καταλ. -ωτὸς. *Βεργωτὸς* 1, ὁ ἰδ.

βεργάκι τό, σύνηθ. *βεργάκ'* βόρ. ἰδιώμ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *βέργα* διὰ τῆς καταλ. -άκι.

1) Μικρὰ βέργα Α 1, σύνηθ. Συνών. *βεργάλι*, *βεργαλίδι*, *βεργαράκι*, *βεργίτσα*, *βεργοπούλλα*, *βεργούδα*, *βεργούδι*, *βεργούλλα* 1, *βιτσάκι*, *βιτσαλάκι* 1, *βιτσάλι*, *βιτσαράκι*, *βιτσάρι*, *βιτσίτσα*, *βιτσοπούλλα*, *βιτσούδα*, *βιτσούδι*, *βιτσούλλα*. 2) Ἐνώτιον Ἰκαρ. *βέργα* (I) 2, *βέργα* Α 13, *σκουλαρίκι*. 3) Βραχιόλιον Ἰκαρ. Συνών. *βέργα* Α 14, *βραχιόλι*.

βεργάλι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βέργα* καὶ τῆς καταλ. -άλι.

Βεργάκι 1, ὁ ἰδ.

βεργαλίδι τό, Κρήτ.

Ὑποκορ. τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. *βεργάλι* διὰ τῆς καταλ. -ίδι. *Βεργάκι* 1, ὁ ἰδ.